

MANUAL

Blankett Ordnat införande enskild person

Syftet med en blankett för Ordnat införande av hjälpmedel utanför sortiment är;

- att ge Hjälpmedelskommittén (HMK) tillgång till en samlad beskrivning och ett välgrundat underlag för beslut
- att möjliggöra en kvalitetsgranskning av föreslaget hjälpmedel i likhet med upphandlat sortiment
- att patienten får en kvalitetssäkrad utredning av behovet med en så lika handläggning av alla beslut som möjligt

Inledning

- Ordnat införande av hjälpmedel utanför sortiment förutsätter att möjligheterna inom befintligt sortiment har prövats och redovisas i ansökan.
- Verksamhetschef undertecknar ansökan utifrån dennes ansvar enligt SOSFS 2008:1 <http://www.socialstyrelsen.se/Sidor/SimpleSearchPage.aspx?q=2008:1&defqe=hidden:-meta:siteseeker.archived:archived>
- Ansökan kan skrivas direkt i datan och skickas till landstinget.vasternorrland@lvn.se eller per post till Landstingets kansli, 871 85 Härnösand.
- Ansökan ska ha inkommit två veckor innan nästkommande HMK. HMK mötesdatum; <http://www.lvn.se/Om-landstinget/Landstingets-organisation/Rad-och-kommitteer/Hjalpmedelskommitten/>
- HMK fattar beslut i ärendet med motivering och informerar skriftligen verksamhetschef och förskrivare.
- HMK informerar kostnadsbärande verksamhetschef i de fall kostnaden överskrider motsvarande hjälpmedel i befintligt sortiment.

Underskrift av förskrivare och verksamhetschef

- Underskrift av förskrivaren betyder att han/hon svarar för riktigheten av uppgifterna i ansökan, att han/hon deltagit i utredning och utprovning av hjälpmedlet samt bedömt och noga beskrivit det behov som inte kan tillgodoses i befintligt sortiment
- Förskrivarens verksamhetschef undertecknar ansökan utifrån sitt ansvar enligt SOSFS 2008:1.

HSL perspektiv

Underskrift av förskrivarens verksamhetschef betyder att verksamhetschefen ställer sig bakom beskrivningen av behovet i ansökan, vilket grundar sig på att förskrivaren besitter både formell och reell kompetens, har erfarenhet inom aktuellt område samt har förskrivningsrätt

- Vid delegering till annan person att skriva under ansökan ska detta tydligt framgå i ansökan
- Kostnadsbärande verksamhetschef informeras i de fall kostnaden överskrider motsvarande hjälpmedel i befintligt sortiment, när det är annan än denne som skriver under ansökan. Se ovan pkt *Inledning!*
- *Ekonomiskt perspektiv*
HMK tar i egentlig mening inte ekonomiska beslut men de beslut som tas får ekonomiska konsekvenser i någons verksamhet. Som kostnadsbärande verksamhetschef hanteras kostnaderna för hjälpmedel i övrigt som en ekonomisk fråga i den egna organisationen.

Hjälpmedel som ansökan avser

- Ange tydligt vilket hjälpmedel/ produkt som avses. Ange tillverkare, artikelnummer, produktnamn m.m. för att underlätta sökning på produkten som visar bild och ytterligare information om produkten

Hjälpmedelskonsulent har konsulterats

- Hjälpmedelskonsulenten ska alltid ha konsulterats och medverka vid utprovning av hjälpmedel som föreslås för ordnat införande för att utifrån dennes kompetens säkerställa att behovet inte kan tillgodoses inom befintligt sortiment.
- Hjälpmedelskonsulenten har värdefull kunskap om de kvalitetskrav som ställs vid upphandling som är av vikt att delge HMK.
- Har hjälpmedelskonsult inte medverkat vid utprovning ska orsak anges. Ansökan kan återremitteras om uppgift saknas.

Har patienten provat hjälpmedlet

- Det kan vara av avgörande betydelse att patienten faktiskt har provat föreslaget hjälpmedel för att kunna göra en rätt bedömning av eftersträvat mål med förskrivningen. Finns orsaker till att hjälpmedlet inte har provats ska orsak anges.

Aktuellt hjälpmedel har CE-märkning enligt Medicintekniska direktivet (*obligatorisk uppgift*).

- En produkt kan vara CE märkt utifrån olika direktiv. Medicintekniska produkter ska vara CE märkta enligt medicintekniska direktivet. CE märkningen innebär att produkterna uppfyller särskilda krav. Det är tillverkaren som ansvarar för att produkten är säker och lämplig för sitt användningsområde och ha genomgått en riskanalys innan de får börja marknadsföras och säljas.
- En produkt som inte är CE märkt enligt medicintekniska direktivet betraktas som konsumentprodukt. Kraven på kvalitet och säkerhet är inte lika höga hos konsumentprodukter som för medicintekniska produkter. Eftersom en konsumentprodukt inte är

tillvekad och provad för att exempelvis kompensera en funktionsnedsättning måste förskrivaren göra en riskanalys och utvärdera om produkten är säker för patienten och för avsett användningsområde. Läs mer: "Konsumtprodukter som hjälpmedel" sid. 40¹

Kommentarer från konsumenten som är av vikt för kommittén att beakta inför beslut

Exempelvis:

- konsumentens utlåtande från utprovningssituationen utifrån beskriven problemställning
- erfarenhet av produkten/eller avsaknad av erfarenheter som behöver komma HMK till del
- handhavande av hjälpmedlet t.ex. vikt, svårmonterat

Vilka hjälpmedel pat. har idag inom samma behovsområde som är relevant för ansökan

- Produktnamn, leverantör och om möjligt artikelnummer. Ange också om hjälpmedel som patienten har idag är anpassade.

Beskrivning av problem som ska åtgärdas

Beskriv personens aktuella problem eller ohälsa i form av aktivitetsbegränsningar och delaktighetsinskränkningar och vilka konsekvenser det får i personens vardag. Ange också orsak till problemen, t ex. sjukdom/ skada, brister i miljön eller i personligt stöd.

Aktuell åtgärd

Ange den åtgärd som är aktuell inklusive insatser som behöver genomföras i samband med åtgärden, tex förskrivning av ett hjälpmedel inklusive inträning, utbildning till närstående etc.

Mål med åtgärden

Beskriv vilket aktivitets- och delaktighetsmål som åtgärden är tänkt att uppfylla för personen i fråga, det vill säga vilka konsekvenser åtgärden förväntas få i personens vardag. Åtgärden kan syfta till att förbättra ohälsa eller vidmakthålla hälsa (aktivitet/ delaktighet), förebygga ohälsa (aktivitetsbegränsning eller delaktighetsinskränkning) eller kompensera för bristande funktion. Målen ska vara Specifika, Mätbara, Accepterade, Realistiska, Tidssatta (SMART)

Personens upplevelse av problemet som ska åtgärdas

Här är det personen själv som med stöd av förskrivare och definitionerna i manualen bedömer svårighetsgraden.

För personer som inte själv kan förmedla sin upplevelse kan närståendes uppfattning dokumenteras om vilka konsekvenser problemet får för personen. Det ska då framgå att det är närståendes uppfattning, tex genom att skriva "N" i aktuell ruta

Om personens upplevelse av problemet är helt okänd lämnas denna bedömningspunkt utan åtgärd eller markeras med "O"

Mycket stor	Personen upplever att problemet som ska åtgärdas ger mycket stora- på gränsen till outhärdliga- negativa konsekvenser i den totala livssituationen
Stor:	Personen upplever att problemet som ska åtgärdas ger stora negativa konsekvenser i den totala livssituationen
Måttlig:	Personen upplever att problemet som ska åtgärdas ger medelstora negativa konsekvenser i den totala livssituationen
Liten:	Personen upplever att problemet som ska åtgärdas ger små negativa konsekvenser i den totala livssituationen
Ingen:	Personen upplever att problemet inte ger några negativa konsekvenser i den totala livssituationen.

Framtida risk vid utebliven åtgärd

I riksdagensriktlinjer lyfts såväl risk för framtida död som risk för funktionshinder/ fortsatt lidande och försämrad hälsorelaterad livskvalitet fram något som bör beaktas vid prioritering

Mycket stor	Mycket hög risk för att i framtiden utveckla ohälsa- aktivitetsbegränsning/ delaktighetsinskränkning. Alternativt finns det mycket eller stor risk för att livslängden förkortas.
Stor:	Hög risk för att i framtiden utveckla stor ohälsa- aktivitetsbegränsning/ delaktighetsinskränkning Alternativt finns det viss risk för att livslängden förkortas.
Måttlig:	Medelhög risk för att i framtiden utveckla stor ohälsa- aktivitetsbegränsning/ delaktighetsinskränkning. Finns ingen risk för att livslängden förkortas.
Liten:	Låg risk för att i framtiden utveckla stor ohälsa- aktivitetsbegränsning/ delaktighetsinskränkning. Finns ingen risk att livslängden förkortas.
Ingen:	Ingen risk för stor ohälsa- aktivitetsbegränsning/ delaktighetsinskränkning eller risk för att livslängden förkortas.

¹ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2016/2016-4-45>

Problemets varaktighet om åtgärden inte utförs

Bedöm hur länge det problem som ska åtgärdas förväntas kvarstå. Ex svårigheter att orka med skolan på grund av sömnsvårigheter. Om problemet bara uppstår under viss del av året ange det som säsongsberoende.

Mycket stor	Problemets varaktighet är sannolikt livslångt eller beräknas kvarstå mer än 3 år
Stor:	Problemets varaktighet är sannolikt långvarigt (kvarstår mer än 1 år) men är inte livslångt. Alternativt är problemet årligen återkommande mer än 3 månader/ år
Måttlig:	Problemet är sannolikt övergående inom överskådlig tid (närmaste året). Alternativt är problemet årligen återkommande mindre än 3 månader/ år.
Liten:	Problemet är sannolikt övergående inom kort tid (mindre än 3 månader)

Frekvens med vilket problemet uppstår

Bedöm hur ofta problemet uppstår eller för sig påmint för personen (t ex svårigheter att orka med skolan på grund av sömnsvårigheter)

Mycket stor	Konstant eller flera gånger dagligen
Stor:	Någon gång dagligen eller flera gånger i veckan
Måttlig:	Någon gång per vecka eller några gånger i månaden.
Liten:	Någon eller några gånger per år.

Åtgärdens effekt i relation till personens fysiska och psykiska funktioner

Evidens vilar på en genomsnittlig nytta som i olika grad kan variera inom en grupp. Därför måste också ställning tas till personens unika förutsättningar att uppnå effekt med åtgärden. Ta ställning till om personens fysiska och psykiska funktioner (t ex motivation, kognitiva funktioner, synskärpa) kan påverka möjligheten att uppnå förväntad effekt med åtgärden så att målet med aktuell åtgärd kan uppnås.

Mycket stor	Personens fysiska och psykiska funktioner möjliggör sannolikt i mycket hög grad att åtgärden ger förväntad effekt
Stor:	Personens fysiska och psykiska funktioner möjliggör sannolikt i hög grad att åtgärden ger förväntad effekt
Måttlig:	Personens fysiska och psykiska funktioner möjliggör sannolikt i måttlig grad att åtgärden ger förväntad effekt
Liten:	Personens fysiska och psykiska funktioner möjliggör sannolikt i låg grad att åtgärden ger förväntad effekt

Åtgärdens effekt i relation till omgivningsfaktorer

Ta ställning till om det finns något i personens omgivning (till exempel fysiska miljön eller i personligt stöd från familj/ nätverk) som kan påverka den förväntade effekten av åtgärden och möjligheten att uppnå det utsatta målet med åtgärden. Om åtgärden inte är beroende av omgivningsfaktorer behöver denna bedömningspunkt inte fyllas i.

Mycket stor	Personens omgivning möjliggör sannolikt i mycket hög grad att åtgärden ger förväntad effekt
Stor:	Personens omgivning möjliggör sannolikt i hög grad att åtgärden ger förväntad effekt
Måttlig:	Personens omgivning möjliggör sannolikt i måttlig grad att åtgärden ger förväntad effekt
Liten:	Personens omgivning möjliggör sannolikt i låg grad att åtgärden ger förväntad effekt
Ingen/ okänd:	Personens omgivning möjliggör sannolikt inte att åtgärden ger förväntad effekt

Åtgärden kan utföras utan skaderisk

Riksdagens riktlinjer anger att hänsyn måste tas inte bara till de gynnsamma effekterna av åtgärder utan också till biverkningar och andra komplikationer som har betydelse för personen i fråga. Skalvärdet "Mycket stor" innebär att risken för skada är liten etc. Ta ställning till i vilken grad åtgärden är säker eller om den innebär en skaderisk. Bedöm iså fall i vilken grad den aktuella åtgärden sannolikt kan skada eller medföra annat betydande lidande för personen om den utförs. Ex risk för att skadas i trafiken.

OBS! Denna bedömning kan inte ersätta krav på att göra en riskanalys vid t ex specialanpassning av en produkt. Om en sådan riskanalys genomförts kan den däremot användas som underlag till er bedömning enligt nedanstående skala.

Mycket stor	Åtgärden kan sannolikt i mycket stor grad utföras utan risk för skada som medför betydande lidande för personen.
Stor:	Åtgärden kan sannolikt i stor grad utföras utan risk för skada som medför betydande lidande för personen.
Måttlig:	Åtgärden kan sannolikt i måttlig grad utföras utan risk för skada som medför betydande lidande för personen.
Liten:	Åtgärden kan sannolikt i liten grad utföras utan risk för skada som medför betydande lidande för personen.
Ingen/ okänd:	Åtgärden kan sannolikt i liten grad utföras utan risk för skada som medför betydande lidande för personen.

Förväntad frekvens av effekt

Bedöm hur varaktig effekten av åtgärden är för personen i fråga.

Mycket stor	Åtgärden förväntas ha effekt så länge behovet kvarstår
Stor:	Åtgärden förväntas ha effekt mer än halva men inte hela tiden behovet kvarstår
Måttlig:	Åtgärden förväntas ha effekt upp till halva tiden behovet kvarstår
Ingen:	Åtgärden förväntas ha effekt endast en kort tid av den tid behovet kvarstår

Förväntad frekvens av effekt

Hur ofta bedöms personen ha nytta av åtgärden?

Mycket stor	Personen förväntas ha nytta av åtgärden konstant eller dagligen
Stor:	Personen förväntas ha nytta av åtgärden flera gånger i veckan
Måttlig:	Personen förväntas ha nytta av åtgärden någon gång per vecka eller några gånger per månad
Liten:	Personen förväntas ha nytta av åtgärden konstant eller dagligen
Ingen:	Personen förväntas ha nytta av åtgärden någon eller några gånger per år

Utvärdering

Förskrivaren ansvarar för att utvärdering av ett beviljat hjälpmedel görs när personen använt hjälpmedlet i 6 månader. Utvärderingen ligger till grund för kommande beslut för liknande hjälpmedel i HMK. Utvärderingsblankett medföljer beslutet. Utvärderingen skickas till landstinget.vasternorrland@lvn.se eller Landstinget Västernorrland, Landstingets kansli, 871 35 Härnösand.